

Afgiftekantoor Ranst 1

Contactblad verschijnt 4 maal per jaar

Erkenningsnummer P708706

België – Belgique
P.B.
2520 Ranst
8/4708



HEEMKUNDIGE KRING
DE BRAKKEN
OELEGEM



30 ste jaargang – nr 3 juli - september 2011

Verantw. Uitg.: W. Van der Avert Berkenlaan 2 bus 3 – 2520 Ranst

V.Z.W. LEVENDE MOLENS EN V.Z.W. DE BRAKKEN organiseren

MOLENZONDAGEN in de stenen molen van Oelegem

iedere LAATSTE ZONDAG van MEI tot en met SEPTEMBER

Op initiatief van Luk Kegeleers, de molenaar, is de Oelegemse molen ook op de laatste zondagen van de overige maanden 's namiddags open indien de omstandigheden het toelaten.

Voor informatie, ook voor rondleidingen van groepen, bel: Luk Kegeleers tel. nr. 03/383.26.46 of Eric De Vos, tel. 03/383.28.17.

Het is ook mogelijk uw veevoeder te laten malen.

Reizen Molengalm

autocarfirma

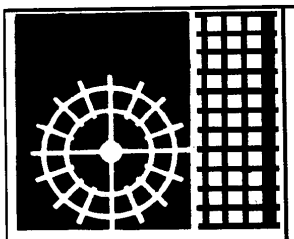
Vraag ons programma
Gespecialiseerd in fietsreizen
Maatwerk voor groepen

reisbureau

Voor al uw vakanties,
vlieg- trein- boottickets
persoonlijke service !



Oudstrijdersstraat 43, 2520 Oelegem. - T:03/383.02.28 - info@molengalm.be - www.molengalm.be



LEVENDE MOLENS

Maandblad van de v.z.w. Levende Molens
Verantwoordelijke uitgever: F. Brouwers, NS13-Straat 15, B- Ekeren tel/fax 03/542 06 21

Molenaarscursus – Tijdschrift

Drankendiscount
F. MARCELIS - VAN ROOY

KEERBAAN 46 - 2520 OELEGEM
TEL. (03) 353 95 57

MOLENNIEUWS

Werkzaamheden in en rond de molen (Deel XXI) (Luc Verachtert)

Op 16 augustus begon de Nederlandse molenbouwer Adriaens uit Weert aan de restauratie van de kap van onze windmolen. Volgende werkzaamheden staan op het programma:

- vervangen van de roofingschindels, waarvan er reeds heel wat met stormweer naar beneden kwamen, door een nieuwe roofing bekleding;
- polymeerchemisch herstel van voeghouten achteraan, twee belangrijke basisbalken van de kap;
- aanbrengen ter hoogte van de askop van twee ijzeren platen op de juiste, niet inwaterende wijze;
- aanbrengen van enkele verstevigingsbeugels rond balken;
- vernieuwen van de verticale beplanking aan de achterzijde van de kap.

Om deze werken uit te voeren, bracht Adriaens een stelling aan rond de kap, volgens de oude werkwijze met gebruikname van de stelling- of steigergaten van de molenromp.

Op 17 augustus werd graan geleverd in de molen. Vermits de molen, door de stelling rond de kap, voorlopig niet kan draaien, hebben de molenaars deze vijf ton manueel met het luiwerk naar meel- en steenzolder getrokken in plaats van op windkracht.

(Reactie van de rest van het bestuur: hoed af voor die prestatie!)



Foto 1: Molenrestauratie door Adriaens

Oude hijswerktechnieken... met een zeldzaamheid in Oelegems bezit

Wie tegenwoordig in de molenbouw of bij andere bouwwerken, zware lasten moet hijsen, beschikt over een gans scala aan moderne kranen om de klus te klaren. De mens van vroeger gebruikte hiervoor kleinschaliger, maar toch ook wel vernuftig getuig. De mensen leverden de spierkracht, die via kaapstander of tredmolen en een stel katrollen vermeerderd werd om aldus lasten van een paar ton te kunnen heffen. Tredmolens vindt men nog in de kerktorens van St.-Gummarus te Lier, St.-Rombouts te Mechelen, de zuidertoren van De Antwerpse kathedraal, de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Brugge, enz... Ook de oudste havenkranen werkten met tredmolens en werden door de "kraankinderen" bediend. We zien die oude havenkranen trouwens op tal van gravures met redezichten van vroegere eeuwen.

Onze oude molenbouwers gebruikten een kaapstander, gecombineerd met een richtmast of een schalk en een reeks katrollen om molenonderdelen naar boven te takelen. Ook in de oude houten woningbouw, gebruikten ze deze gereedschappen. Gebinten werden recht getrokken of "gericht". Daarom spreken we nog over: "een huis oprichten"! En wanneer de daktimmer af was, werd de "richtmei" geplaatst, als teken dat het "rechten" of "richten" achter de rug was. Ondanks de evolutie naar steenbouw, waarbij ze geen bouwonderdelen meer rechtekken, blijft dit archaisch woordgebruik nog levendig in onze taal. Taal hinkt altijd achterop tegenover wijzigingen in gewoonten en gebruiken.

Toen Jan Nys en ik, twee Oelegemse molenaars, in 2010 de maalderij van Oelegem gingen fotograferen en opmeten vóór de afbraak, vonden wij een soort horizontale kaapstander. Persoonlijk had ik nog nooit een dergelijk type gezien, noch in binnen- of buitenlandse musea, noch in molenboeken. Zou juist zijn mijn vrouw en ik terug van drie weken Noorwegen en Denemarken met vrienden. Tussendoor bezochten we 12 openlucht musea. In het Deense Frilandsmuseet, bij Kopenhagen zag ik toevallig een broer van onze Oelegemse horizontale kaapstander. Onze heemkring bezit blijkbaar een eerder zeldzaam geworden type van kaapstander. In bijlage de foto's van deze twee specimen. Enkele andere afbeeldingen maken de werking van kaapstander en richtmast duidelijk.

Luc Verachtert



Foto 2: Oelegemse horizontale kaapstander



Foto 3: Deense kaapstander uit Frilandmuseet



Foto 4: Optrekken van gebinte van een schuur uit Wortel in Bokrijk (jaren 50)

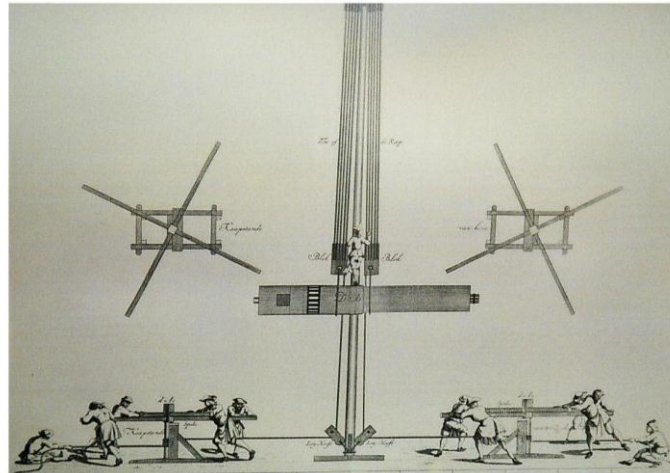


Foto 5: Optrekken van een molenas met kaapstanders (1756)

850 JAAR OELEGEM



GROOT VOLKSFEEST

'850 JAAR OELEGEM' 29 mei 13u30 Vrieselhof

www.ranst.be



Naar aanleiding van de restauratie van de 2 negentiende-eeuwse Oelegemse schuttersvaandels werd er een brochure uitgegeven over de Sint-Sebastiaan en De Ware Volharding gilde. Deze bestaat uit 12 bladzijden. Ze beschrijft de geschiedenis van de beide Oelegemse gilden. Theo Aerts, Opperhoofdman van de Hoge Gilderaad der Kempen, geeft een uiteenzetting over de geschiedenis van de gildewezen.

Ten slotte bevat het boekje de beschrijving van de restauratie van de beide vaandels.

De brochure kost 2 euro en is af te halen in de molen tijdens de meulenmalen (2^{de} zondag van de maand) of te bestellen via info@debrakken.be . Hiermee steunt u ook de restauratie van de 2 vaandels.

MOLENFEEST

Op 12 juni vond het 15^{de} MOLENFEEST met MINIMOLENMARKT en viering van 850 JAAR OELEGEM plaats. Hieronder enkele sfeerbeelden.



Foto 6: Sfeerbeeld van de mini molenmarkt



Foto 7: Koemelken is niet zo gemakkelijk volgens onze jeugd



Foto 8: Dame in klederdracht van vroeger



Foto 9: De klompenrace, een ongekend succes.

OPEN MONUMENTENDAG

Zondag 11 september 2011 (10 tot 18 uur)

Het is elk jaar weer een uitdaging voor een lokaal comité om met het nieuwe OMD-thema aan de slag te gaan. Sommige onderwerpen bieden meteen een overvloed aan ideeën en mogelijkheden, andere vergen een grotere creativiteit. Voor deze editie – met als thema ‘conflict’ - beslisten Ranst, Schilde en Zandhoven de krachten te bundelen. Zoals elk jaar vind je – als je in Ranst woont - begin september weer een folder in je bus met een overzicht en praktische informatie. Op OMD zelf kan je in de molen van Oelegem (Kerkkhoflei 1), het fort van 's-Gravenwezel (Karekiet 70) en huis Christoffel (Amelbergastraat 1) in Zandhoven terecht voor de bekende infomap. Maar we lichten hier al een tipje van de sluier.

Natuurlijk denken heel wat mensen bij dit thema automatisch aan oorlogssituaties. Twee niet-alledaagse locaties illustreren dat internationale spanningen ook hier hun sporen nalieten. Fort Oelegem en fort 's-Gravenwezel, betonnen pantserforten van de hoofdweerstandstelling Antwerpen, tonen de littekens van gewapend treffen. Maar niet alleen dat! Ook de herbestemming past in het jaarthema – want dat leidt dan weer tot een ander soort conflicten. In fort Oelegem verovert de natuur gaandeweg het terrein, terwijl fort 's-Gravenwezel een nieuw leven begon als ‘Schildestrand’.

Ook van oudere oorlogen vinden we nog relictten: wat te denken van de mysterieuze resten van een Hollands militair kamp op de Vraagheide op de grens met de Brechtse heide in Schilde, of de zogenaamde Boerenkrijgsschuur in Broechem? Denk er aan dat je best stevig schoeisel en een jas of trui draagt als je een van de forten wil bezoeken!

In Zandhoven, van oudsher een centrum van rechtspraak, ligt de focus op het patrimonium van recht en orde: het gemeentehuis, het oude en het nieuwe vrederecht, de schandpaal in Viersel. En in een zoektocht naar de wortels van ZaRa – de politiezone Zandhoven-Ranst – krijg je informatie over de voormalige rijkswachtkazernes.

Een ander spanningsveld - we noemen het misschien beter een uitdaging – vinden we in de hedendaagse omgang met historische gebouwen. Waarom kiezen mensen er bewust voor te gaan wonen in een ‘oud’ huis, met alle problemen van restauratie en renovatie van dien? Hoe verzoen je modern wooncomfort met authenticiteit? Drie getuigenissen: verhalen van liefde op het eerste gezicht, van passie, van poëzie. Hoeve Nederhinne was het levenswerk van Herman Deridder (°1938 – †2010), die droomde van een levend ambachtelijk heemref voor de Nederkempen. De imposante Cijnshoeve met haar 16de- of 17de-eeuwse cijnskamer en 18de-eeuwse woonstalhuis werd niet alleen woning maar nam terug een plaats in het sociale netwerk in. De huidige bewoners van de voormalige slachterij van Broechem kozen resoluut voor de herbestemming van een industrieel pand. Of hoe je van koele zakelijkheid tot een warm nest komt.

Nieuw dit jaar is dat je in de map thematische kaarten vindt, waarmee je je eigen parcours kan uitstippelen: Langs burchten en boerderijen, Op het pad van recht en orde, Gebouwd voor de strijd en Nieuw in oud. Spring zeker ook binnen in huis Sint-Christoffel voor een overzicht van de ravage door en de wederopbouw na gewapende conflicten in Zandhoven.

De coördinatoren van de lokale comités:

Joke Bungeneers (Ranst), Erik Binon (Schilden) & David Basstanie (Zandhoven)

Met dank aan de lokale comités waarin medewerkers van de gemeenten, de documentatieraad en de heemkringen én een vaste kern van enthousiaste vrijwilligers zich inzetten om een gevarieerd programma te bieden. En speciale dank aan de eigenaars die we steeds weer bereid vinden de talrijke bezoekers gastvrij te ontvangen.

Doe mee en win! Op OMD vind je in de voornaamste opengestelde monumenten een wedstrijdformulier, met de titel (Her)ken je monument. De antwoorden haal je ter plaatse of uit de infomap. Kom eens gluren bij de burens ...

MOLENNIEUWS



HEEMKUNDIGE SPROKKELS

30 ste jaargang - nr.3: juli - september 2011

Joke Bungeneers, Kerkstraat 17, Oelegem (03 383 34 24)
Eric De Vos, Hoornveldstraat 2c, bus 1.1, Oelegem (03 383 28 17)
Danny Huygens, Kerkstraat 17, Oelegem (03 383 34 24)
Luk Kegeleers, Kantonbaan 11, Oelegem (0479 505527)
Jan Nys, Muizenheuvel 24; Oelegem (03 383 42 77)
Willem Segers, Lindedreef 74, 2980 Halle-Zoersel (03 383 18 09)
Walter Van der Avert, Berkenlaan 2/3, Ranst (03 475 94 26)
Luc Verachttert, Roggelaan 6, Ranst (03 475 16 48)
Johan Wouters, John Kennedylaan 7, Oelegem (03 383 22 76)

ACTIVITEITENKALENDER

SPECIALE ACTIVITEITEN

Provinciale molendag: zondag 28 augustus vanaf 10 uur

Openmonumentdag: 11 september

(Joke Bungeneers) Zie vorige bladzijde

De verzorgde brochure over de restauratie van de Oelegemse schuttersvaandels is te koop in de molen.

Prijs: 2 euro

Lichtjeswandeling door Landelijke Gilde Oelegem: vrijdag 4 november

In het kader van 850 jaar Oelegem.

Meer uitleg in ons volgende contactblad einde oktober.

DVD over Oelegem in heden en verleden

In het kader van 850 jaar Oelegem.

Voorstelling begin december. Meer uitleg in ons volgende contactblad einde oktober

VASTE ACTIVITEITEN

Meulenmalen: starten terug op zondag 11 september, samen met de Openmonumentdag

En verder op 10 oktober, 13 november, 11 december....

(Telkens van 11 tot 17 u 30; geleid bezoek aan de molen mogelijk)

Molenzondagen: Iedere laatste zondag van de maand van 14 tot 17 uur.

Dus zondag 28 augustus, 25 september, 30 oktober, 28 november,
niet in december